
ca-llengues balcàniques

Autor:

Data de publicació: 26-04-2023

Un article (del llatí *articulus* 'conjunt'), en gramàtica tradicional també paraula de gènere o company, és una paraula que s'utilitza regularment en relació amb un substantiu (inclosos els substantius) i el caracteritza principalment pel que fa a la seva definició.

es va basar en aquesta revisió.

Llengües romàniques balcàniques

Parlat a

Balcans

Classificació lingüística

Llengües indoeuropeesLlengües itàliquesLlengües romàniquesLlengües romàniques orientals
Romanx dels Balcans

El romanç balcànic és un terme col·lectiu per a les llengües romàniques parlades als Balcans (en un sentit més ampli) avui i en el passat. La classificació de les llengües romàniques, especialment en l'àrea tradicional de distribució oriental, continua sent controvertida. [1][2] Segons el punt de vista, les llengües romàniques balcàniques representen només una divisió geogràfica o una relació més estreta. Les llengües romàniques balcàniques pertanyen a les anomenades llengües romàniques orientals segons diverses divisions, com a agrupació purament geogràfica, juntament amb l'italià al sud de la línia La Spezia-Rimini o com a part d'una divisió tripartida al costat de Romania occidental i Itàloromania. En aquest últim cas, la posició de les llengües dàlmates entre el romanès i l'italo-romanç continua sent ambivalent. [3] En referència a l'erudit romànic Angelo Monteverdi, les llengües romàniques balcàniques també es poden anomenar Romania daco-il·líria. [4]

Contingut

Llengües romàniques balcàniques en el sentit de a) 1. (idiomes romanesos)

Subgrup romànic dels Balcans en el sentit de 1.2.: Modismes dàlmates

Sud-est d'Europa a l'època dels romans

Relacions espacials i presumpes relacions etnolingüístiques a principis de l'edat mitjana.

La línia Jireček

La Romania balcànica inclou:

en el sentit més estret (cf. classificació de les llengües romàniques) com a llengües romàniques orientals:

les llengües romaneses (els parlants de les quals també s'anomenen vlachs) amb les llengües següents, que es diu que s'han desenvolupat a partir d'una llengua proto-romanesa comuna:[5]

Daco-romanès (estandarditzat: romanès, especialment a Moldàvia també anomenat moldau)
Aromanià (també anomenat "macedoni")
Istro-romanès
Megleno-romanès

les llengües dàlmates (dàlmata-romànica) es van extingir al segle 19, inclosos els seus subgrups:

Dàlmata (molts investigadors l'utilitzen com a terme genèric per a tot el grup)
Ragusaic (majoritàriament subordinat al dàlmata com a dialecte de la ciutat de Dubrovnik/Ragusa)
Vegliòtic (majoritàriament subordinat al dàlmata com a dialecte insular de Krk/Veglia)

en un sentit més ampli, purament geogràfic:
totes les llengües romàniques parlades als Balcans des de la caiguda de l'Imperi Romà, entre elles:

El venecià com a llengua cancellera a les possessions venecianes de la costa adriàtica, així com en part com a llengua col·loquial (avui encara com a dialecte istro-venecià) i llengua estàndard. És una llengua italo-romànica.
Istriatic, una forma de transició entre les llengües dalmato i italo-romàniques.
Judeo-espanyol o espanyol, llengua dels jueus que van emigrar d'Espanya en el període otomà, parlada abans de la Segona Guerra Mundial principalment a Valàquia, Tràcia i Macedònia (Tessalònica). És una llengua iberoromànica.

L'italià no es compta com a part de la Romania balcànica, les variants lingüístiques de la qual al sud de la línia La Spezia-Rimini es compten, però, entre les "llengües romàniques orientals" i comparteixen diverses característiques amb les llengües romàniques balcàniques. A més, el friülès, així com les llengües romàniques dels grups que van emigrar als països balcànics en el període modern posterior, com el francès o el való en assentaments individuals del Banat, així com els italians a Romania, no es compten entre les llengües romàniques balcàniques.

Exemple de text, comparació de text

Aquest article o secció posterior no està adequadament suportat per documents acreditatius (per exemple, referències). La informació sense proves suficients es podria eliminar en un futur proper. Si us plau, ajudeu la Viquipèdia investigant la informació i incloent bones proves.

L'oració del Senyor en llatí, dàlmata, daco-romanès, aromanià i istro-romanès

LlatíDàlmataDaco-romanèsAromaniàIstro-romanès

Pater noster, qui es in caelis
Tuota nuester, che te sante intel sil,
Tat?l nostru care e?ti în ceruri,
Tat? a nostru care e?ti în ?eru,
Ciace nostru car le ?ti en cer,

sanctificetur nomen tuum;
Sait santificuot el naun to.
sfiin?easc?-Se numele T?u.
s-aiseasc? numa a Ta.
neca se sveta nomelu teu.

Adveniat regnum tuum.
Vigna el raigno a.
Vie Împ?r??ia Ta.
S-yin? amiraliea a Ta.
Neca venire craliestvo to.

Fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra
Sait fuot la voluntuot toa, coisa en sil, coisa en tiara.
Fac?-se voia Ta, precum în cer, a?a ?i pe p?mânt.
S-fac? vrearea a Ta, a?i cumu în ?eru, a?i ?i pisti locu.
Neca fie volia ta, en cer, a?a ?i pre pemint.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
Duote costa dai el pun nuestre cotidiun.
Pâinea noastr? cea de toate zilele d?-ne-o nou? ast?zi.
Pânea a noastr? a?ea di tute dzâlele d?-n? o nau adzâ.
Pera nostre saca zi de nam astez.

Et dimitte nobis debita nostra,
E remetiaj le nuestre debete,
?i ne iart? nou? p?catele noastre,
?i n? li liart? am?rtillili noastre
Odproste nam dutzan,

sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.
Coisa nojiltri remetiaime a i nuestri debetuar.
Precum ?i noi iert?m gre?i?ilor no?tri.
A?i cumu li liart?mu ?i noi unu a altui.
ca ?i noi odprostim a lu nostri dutznici.

Et ne nos inducas in temptationem;
E naun ne menur in tentatiaun,
?i nu ne duce pe noi în ispit?,
?i nu n? du pri noi la câtire,
Neca nu na tu vezi en napastovanie,

Sed libera nos a malo.
Miu deleberiajne dal mal.
Ci ne mântuie?te de cel r?u.
Ma n? aveagli di a?elu ar?u.
Neca na zb?ve?te de zvaca slabe.

Romania balcànica en el sentit més estret
Balkansprachbund (Associació de la Llengua Balcànica)
La Romania balcànica inclou llengües romàniques orientals que són més conservadores en moltes característiques que

altres llengües romàniques (aquí amb les excepcions especials del portuguès i el sard). La Romania balcànica pertany als Balcan Sprachbund, és a dir, moltes similituds internes, així com similituds amb les llengües no romàniques circumdants en l'estructura de les oracions, l'idioma, l'ordre de les paraules i en part també el vocabulari, es poden remuntar a la influència històrica externa. – Els principals factors decisius aquí van ser:

la influència de l'eslau com a llengua de la població eslava i camperola als Balcans, així com en la forma d'eslau de l'Església Vella, el primer s'aplica igualment al romanès i al dàlmata

la influència del grec com a llengua estàndard teològica, així com una llengua de l'Imperi Bizantí, això s'aplica menys al dàlmata

la influència del turc en la seva forma més antiga com a llengua dels turcs a l'Imperi Otomà, això és menys cert de Dàlmata

Història de la llengua

La història de la Romania balcànica comença amb el llatí. A partir del 2n segle aC, en el curs de l'expansió romana als Balcans, a partir de la costa adriàtica, es van establir grups de població d'Itàlia, especialment del sud d'Itàlia. De fet, tant les llengües romaneses com les albaneses no romàniques encara mostren referències més properes als dialectes del sud de l'Itàlia en el seu vocabulari.

Ja a l'època romana, aparentment hi havia la inclusió de paraules (aïllades) de les llengües autòctones de la població preromana, com ara de l'il·liri al dàlmata posterior i del daci o traci a les llengües romaneses (cf. romanesos, teoria de la continuïtat daco-romànica). La immigració eslava als països balcànics del segle 4 al 6 va deixar rastres molt més duradors en les llengües de la Romania balcànica. Mentre que el dàlmata, com a llengua de la població romànica principalment urbana a la costa adriàtica i a les illes adriàtiques, estava sota la influència dels precursors del croat i el serbocroat, les llengües romaneses van ser influenciades per diversos idiomes eslaus als Balcans. L'aromanià és una excepció, ja que no hi ha influències eslaves, però hi ha nombroses influències gregues.

Vegeu també

Balcanologia
Vlachs

Literatura

Filipi Goran: Situazione linguistica istro-quarnerina. A: Ricerche sociali. 1, 1989, ISSN 0353-474X, pp. 73–83.

Thede Kahl (ed.): El romanès i els seus veïns. Contribucions de la secció "Canvi lingüístic i contacte lingüístic al sud-est de Romania" a la XXX Jornada d'Estudis Romànics Alemanys. Frank und Timme, Berlín 2009, ISBN 978-3-86596-195-2 (Fòrum: Rumänien 2).

Johannes Kramer: Estructures gregues a la Romania balcànica. A: Balkan-Archiv. 17/18, 1992/1993, ISSN 0170-8007, pp. 71–80.

Johannes Kramer: La romanità balcanica. A: Actes du XVIIIe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes. Banda 1: Secció 1. Romania submersa. Secció 2a. Romania nova. Niemeyer, Tübingen 1992, ISBN 3-484-50221-5, pp. 58–75.

Miloš Okuka (ed.): Lèxic de les llengües de l'Orient Europeu. Wieser Verlag, Klagenfurt et al. 2002, ISBN 3-85129-510-2 (Wieser Encyclopedia of the European East Volume 10), en línia.

Enllaços

Lingüística en línia: Classificació de les llengües romàniques (pàgina ja no disponible, registrada a l'abril de 2020. Cerca en arxius web.) (Flash; 78 kB)

Christian Lehmann: Estructura de les llengües romàniques (christianlehmann.eu)

Elisabeth Burr: Classificació de les llengües romàniques. Universitat de Leipzig (uni-leipzig.de)

Referències

? Elisabeth Burr: Classificació de les llengües romàniques. (uni-leipzig.de).

? Arthur Beyrer, Klaus Bochmann, Siegfried Bronsert: Gramàtica de la llengua romanesa del present. VEB Verlag Enzyklopädie, Leipzig 1987, p. 15.

? Esquema a Elisabeth Burr: Classificació de les llengües romàniques, (uni-leipzig.de). Punt 4 amb referència a Carlo Tagliavini.

? Daco-Il·liri-Romanzo segons Elisabeth Burr: Classificació de les llengües romàniques. (uni-leipzig.de). Punt 4.
? Arthur Beyrer, Klaus Bochmann, Siegfried Bronsert: Gramàtica de la llengua romanesa del present. VEB Verlag
Enzyklopädie, Leipzig 1987, p. 20.